український католицький часопис

МІСІОНАР

РІК ЗАСНУВАННЯ 1897 № 1 (27) * СІЧЕНЬ 1995

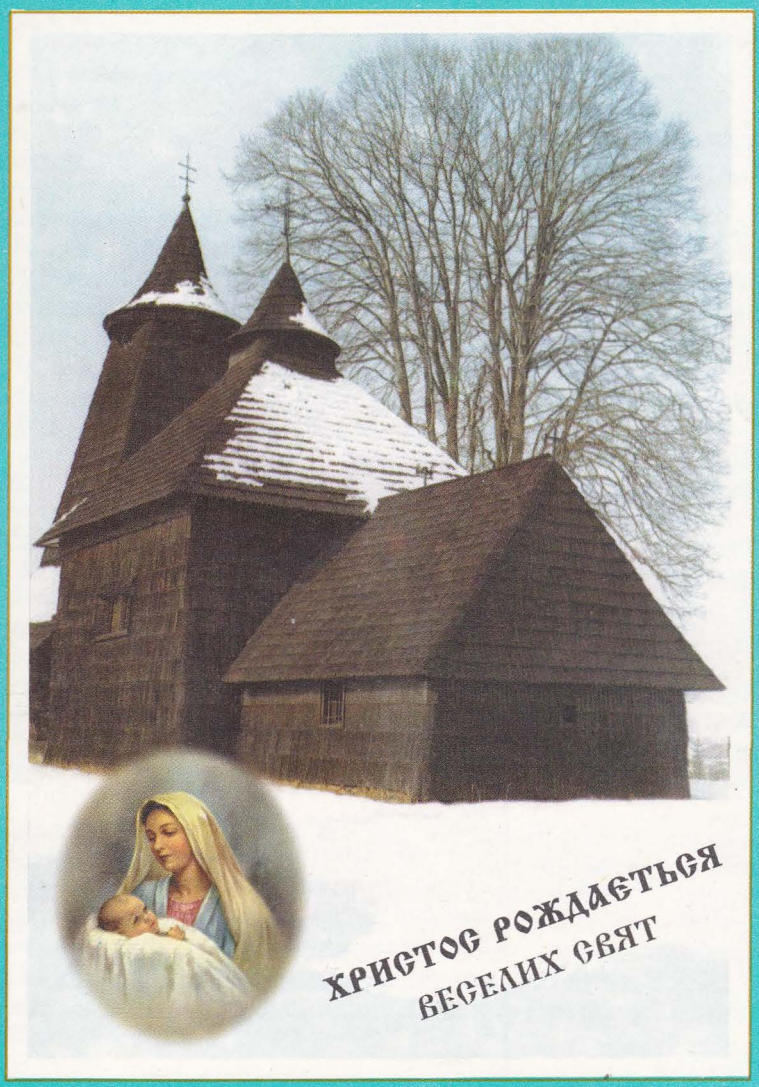

МІСІОНЕР
ПРЕСВЯТОГО ІСУСОВОГО СЕРЦЯ

Український католицький часопис

Засновники - Отці Василіяни

Головний редактор
о. Василь Зінько, ЧСВВ

Редакційна колегія:
о. Дам'ян Богун, ЧСВВ,
о. Іван Новак, ЧСВВ,
о.Йосафат Воротняк, ЧСВВ,
о. Йосиф Будай, ЧСВВ,
Неоніла Стефурак.

Комп'ютерна верстка
Ольги Кузьмич

На обкладинці:
Христос Рождається

Адреса редакції:
м. Львів, 290019,
вул. Б. Хмельницького,36
Святоонуфріївський
монастир ОО. Василіян
тел. 72-46-94

Віддруковано з готових діапозитивів у Жовківській книжковій друкарні видавництва Отців Василіян «Місіонер».

Тираж 4000 прим. Зам. 6

ЗМІСТ

В. Буженко
Дух Христового Різдва 1
о. Василь Зінько, ЧСВВ
Ні учителя, ні Отця, ні наставника 2
Намірення апостольства молитви на січень 4
о. Ю. Катрій, ЧСВВ
Усіх святих зібрав чесноти 6
Богу посвячена чистота 8
о. Дам'ян Богун, ЧСВВ
Той, хто має правдиву віру 10
Годі лишити напризволяще 12
о. Матей Михайло Гаврилів, ЧСВВ
Чи сумління ще є голосом Божим у житті сучасної людини? 13
о. Василь Зінько, ЧСВВ
Невигадані історії з життя українців в діаспорі 15
Свята Колумба родом з Галичини 17
Антологія різдвяної поезії 18
Віктор Мельник
Різдво Христове в галицькому малярстві. .. 20
Михайло Ризуняк
Нова радість стала 22
Місійні дні 24
Вісті звідусіль 26
Володар Буженко
Хрест і покора 27
о. Петро Дутчак
Сумний святий вечір 28
Коляда 28
Святий Миколай - п. Йосиф Марія де Вольф 29
Ніч над Вифлиємом 30
На порозі вічності 31
Куток дитини 32

● Передруки і переклади дозволені за поданням джерела.
● Редакція зберігає за собою право виправляти мову і скорочувати надіслані матеріали.

© Журнал "Місіонер", 1995 р.

ДУХ ХРИСТОВОГО РІЗДВА

Слово "дух" можна розглядати в різних аспектах: те саме, що душа; Дух Святий - третя Божа особа; використовується це слово, щоб визначити свого роду внутрішній настрій з нагоди якоїсь події чи поведінки даних осіб або й установ. Звідси маємо василіянський дух, дух молитви, дух прочанина, дух великодній, а навіть різдвяний.

Звідки ж черпає своє натхнення справжній християнський дух Різдвяних свят? З самої події та її персонажів.

От Христос родиться вбогий у вертепі на сіні. Далеко від людських осель. Та ще серед ночі.

З персонажів бачимо ангелів та чуємо їх спів, убогих пастушків з їхніми скромними подарунками та й, врешті, і багатих волхвів зі сходу, які багаті дари Христу-цареві приносять та й йому, впавши ниць, поклоняються... Бачимо й тінь Ірода та його опричників, а також й серед ночі утечу до Єгипту...

З тих різних деталей виникає дух цього свята у житті християнина та його сім'ї і цілої спільноти.

Тому християнська душа вшановує ці дні вифліємські скромністю. Постить у навечір'я та на свят-вечір споживає пісні страви і тим самим вшановує того, кому не було місця в господі, хто родився у великій убогості...

І вірний християнин на подобу ангелів співає-колядує та й тим голосить славу на висотах Богові і Синові Божому в яслах, а до людей доносить поетичною мовою пісні та мелодії про цю небувалу новину.

Врешті, християнин проводить святочні дні тверезо і стримано, бо ж не годиться вітати Бога предвічного неповажно і нестримано. Несе дарунки добра душа. Не так самому Ісусові та Пресвятій Родині, як нужденним, які і нині нам заступають убоге Дитятко, що в яслах лежить... Добрі християни в ці дні обдаровують не лише тих, які нам можуть відплатитися дарунками, але й тих, що не мають чим віддячитися, хіба словом добрим та й молитвою до Бога за своїх доброчинців.

Отак скромність, тверезість, покірливість, невибагливість, щедрість товаришать і визначають наш християнський духовний настрій та й дають нам справжню насолоду: відчути почування народження предвічного Бога в вертепі та Його Преблагословенної Матері Марії й святого праведного Йосипа.

І сьогодні тривога за життя Ісусика закрадається до сердець наших діточок, нашої молоді та й дорослих, бо й нині бушує Ірод зі своїми опричниками: духом нечисті, захланності та нетверезості по світі. Не раз треба добрим ховатися до Єгипту, на чужину, де все-таки може жити Пресвята Родина. До своїх прийшов, але вони його не прийняли. Та прийняла і Його, і Матір та Йосипа-старця чужа єгипетська земля. Вона нам зберегла не Йосипа і Якову родину, але саму Пресвяту Родину Ісуса, Марії і Йосипа.

В. БУЖЕНКО

ВІД РЕДАКЦІЇ:

НІ УЧИТЕЛЯ, НІ ОТЦЯ, НІ НАСТАВНИКА

У 23 главі євангелиста Матея Христос виступав проти лицемірства й суєти книжників та фарисеїв. І, звертаючись до них, промовив: "Не давайте себе звати: Учителю, - один бо наш Учитель, ви ж усі брати. Та й отця теж собі не йменуйте на землі: один бо у вас Отець - той, що на небі. Ані наставниками не звіться, один бо ваш Наставник - Христос".

Оті слова Христові стали приводом великого згіршення та атаки католиків і православних, мовляв, чому ваші служителі себе іменують отцями... Отож ми відповімо тут на цей в'їдливий закид сектантів.

1. Христові слова не відносяться ані до католиків, ані до православних, а тільки до тодішніх фарисеїв та книжників. Картає їхню пустоту та хапчивість за титулами, чи, як ми кажемо, титуломанію. Що ж це має спільного з католицькими чи православними отцями? Напевне, це докір не в їхню адресу і, зрештою, Христос до них не говорив, бо ще отців у цих віровизнаннях не було. Вони завелися набагато пізніше.

2. Друге: дуже дивно, що сектанти так гіршаться словом "отець", але пропускають тишком-нишком слово учитель та наставник. І не лише мають у себе цілу плеяду учителів та наставників, але й самі беруться за вчителювання, і то не зі свого стада. Пхаються між чужих, котрі їх повчань цілком не потребують, і якщо мають якісь сумніви, то мають свою владу, а вона авторитетно та законно може їм різні сумніви пояснити і не лише цей щодо отця. Найбільший у вас нехай буде слугою, і нехай себе принижує... А нині товкти воду у ступі і на кожному кроці закидати за слово "отець" католикам і православним - це цілком не є служба, ані не є приниженням себе, щоб бути вивищеним!!!

3. Подібну думку до Христової має і св. Павло, яку висловлює в листі до Римлян (2, 19-24): "Упевняєш себе, що ти провідник сліпим, виховник невігласів, учитель дітей; ти, що інших навчаєш, себе самого не навчаєш!" Цікаво, що ні католикам, ні православним ані на думку не спаде навчати сектантів чого то вони не заховують цілої євангелії і то в куди важливіших справах. От, наприклад, що головою Церкви є св. Петро, що Христос установив сповідь і Пресвяту Євхаристію і наказав правити Службу Божу... Чого ж вони на це не дивляться. Виходить, що чуже бачать під лісом, свого не добачають під самим носом, бо ж вони Біблію читають...

4. Зі слів Христа, коли їх трактувати по-сектантськи, не має бути вчителів ні в католиків, ні в православних, а також у сектантів!!! Та коли Христос, посилаючи апостолів у світ, поручає їм і каже: "Ідіть і навчайте

всі народи" (Матей, 28 глава), то навчати може вчитель, а не будь-хто, як це є в сектантів, що без жодного посланництва вирвались, як Пилип з конопель, і стали навчати інших. Та, коли сліпець сліпця водить, як каже сам Христос, то куди вони зайдуть і куди потраплять?!

5. Та повернемось до слова "отець" чи "батько". Святий апостол Павло, пишучи Коринтянам у першому листі, вказує: "Бо хоч би ви мали тисячі учителів у Христі, та батьків небагато; бо я вас породив через Євангелію в Христі Ісусі" (4, 15). Тим-то коринтяни мали повне право звати святого апостола народів батьком-отцем. Бо хто родить, той отцем стається... Виходить, що вже святий апостол Павло вважав, що титул отця-батька є цілком слушним для тих, які проповідують Євангелію; та й поган і нехрещених роблять дітьми Божими і послідовно своїми дітьми - синами та дочками. Та нинішні сектанти мудріші від апостола святого, хоч так на нього посилаються і чогось того вислову не бачать, а вчепилися, наче п'яні плота, отого, що Христос сказав проти фарисеїв і книжників. Вони, правда, вважають правовірних і повних християн якраз за фарисеїв і книжників, а самі одягаються в тогу і займають позиції єдиновірних і єдиноправильних!!!

6. Коли немає отців, то немає і вчителів та й наставинків, і тим самим самої Церкви як організації. То чого ж вони так поширюють свою церкву та свою організацію по цілім світі і то з такою впертістю та затятістю? Свого тілесного батька нехай не зовуть батьком чи отцем. А чого то вони його зовуть і ним хизуються, і чого вони так посилаються на своїх батьків Лютера, Кальвіна, Цвінглі, Меланхтона та інших? Ви самі перш за все заперечте своїм отцям-батькам, а щойно тоді матимете право комусь іншому сказати: "Не повинно бути в вас отців-батьків"...

7. Додамо ще до того, що слово "отець" введено в християнську релігію вже дуже давно, від самих початків християнства. Ним іменували всіх тих людей, які ввели це і звали отцями своїх духовних родичів, всі вони були в блуді, аж нарешті прийшли "просвітителі" - сектанти і привели до розуму тих людей, які дві тисячі років були в блуді.

8. Це, навіть, скажімо при цій нагоді, цілком не патріотично, хоч сектанти грають роль кращих патріотів, як інші, бо в нашій історії маємо вислови "Батько-отаман" чи "батько-Тарас", і нікому з наших земляків не прийшло до голови, що так не годиться робити і звати людину батьком-отцем? А, зрештою, чому говорить святе Писання, що всяке батьківство походить від Бога Отця? Видно, таке батьківство існує і поза Отцем Небесним. Він може уділити тої гідності. І уділив її людям і тілесним видом, і, ще більше, духовним. Отож, навіщо так вовтузитися та метушитися? Бідні сектанти у такій важливій ділянці, як релігія, християнська релігія, хочуть за всяку ціну бути безбатченками...

о. Василь ЗІНЬКО, ЧСВВ

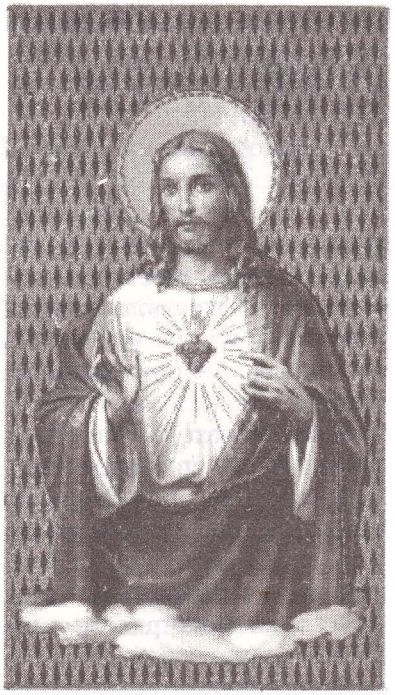

Оце Серце, що так дуже полюбило людей...

МОЛИТВА ЩОДЕННОГО ПОЖЕРТВУВАННЯ ДЛЯ ЧЛЕНІВ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ

О, Божественне Серце Ісуса! У злуці з тим наміренням, з яким Ти на землі віддавав славу Богові і тепер щоденно віддаєш у Пресвятій Тайні Євхаристії, жертвую Тобі через Непорочне Серце Пречистої Діви Марії всі свої молитви, справи, слова, думки й терпіння нинішнього дня у винагороду за всі зневаги, образи і кривди, завдані Тобі.

Жертвую їх особливо за Святішого Отця Папу Римського, за святу Церкву, за навернення грішників і у всіх намірениях Апостольства Молитви, призначених на цей місяць і на сьогоднішній день.

Пресвяте Серце Ісуса і Марії, спомагайте св. Церкву і Україну!

Святий Йосифе, Покровителю і Заступнику приятелів Ісусового Серця, моли Бога за нас.

Святий Архангеле Михаїле, св. Миколаю, св. Володимире, св. Йосафате, Заступники України, моліть Бога за нас!

НАМІРЕННЯ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА СІЧЕНЬ:

Загальне: ЩОБ У НАШІЙ СИСТЕМІ ВІРНІ ВІДРІЗНЯЛИ ПРАВДУ ВІД ОБЛУДНИХ ВАРТОСТЕЙ *(Поблагословлене Святішим Отцем).*

Наша доба має свою систему життя, і тому ми маємо до неї належно поставитися, щоб могти принести відповідну славу Богові та й спасти свої душі і душі інших людей.

Власне сучасна доба помітна тим, що через засоби масової інформації поширюється чимало поглядів, далеких від правди і від гідності людини. А тими облудними вартостями, якщо їх ще можна так назвати, є звернення людини до дочасного і матеріального - до нерозумної демократизації та плюралізму, врешті, настирлива проповідь вигоди та наживи.

Звернення до дочасного і матеріального

Це спостерігаємо щодня, зокрема в час Різдвяних свят. Люди звертають увагу не стільки на спогади про народження Сина Божого, як на гостини, а при тім випивки і так далі. Казав Христос, що чоловік живе не лише хлібом, але й словом Божим, і тим менше гостинами та випивками, а молитвою та чесним життям.

Демократизація та плюралізм

Про демократію говорять, аж надриваються, але розуміють не таку демократію, де добре вихований народ контролює тих, які відають загальним добром і відповідають за долю держави, але як непогамовну сваволю надуживання спільного добра та вживання його для своїх особистих цілей. Плюралізм - це напрям, щоб навіть у Церкві були різні відлами, просто секти, і кожен собі поступав, як забагне. Плюралізм чи багатовигідність може бути в речах побічних і звичайних, але коли мова йде про справи вічні та про спасіння душ, там усяка багатовидність мусить відступити перед тим Христовим: шукайте перше царства Божого, а все інше вам додасться!

Настирлива проповідь вигоди і розкоші

З того походить неробство, надужиття алкоголем і наркотиками та тютюном. І людина хоче, аби тільки тут мала щастя і рай.

Та вигода і дочасне раювання короткотривале й минає скоріше, як собі хто думає. Отож шукаймо правди - перед нами вічність, і вона може бути за нашою співпрацею щаслива.

Стараймося про пошану авторитета і не дуже ділімся, бо наш народ і без того вже сплюралізований. Врешті, несім хрест за Христом - і матимемо велику нагороду вже тут, на землі, справжнє вдоволення.

Місійне: ЗА МІСІЙНИЙ ТА ЕКУМЕНІЧНИЙ КАТЕХИТИЧНИЙ ВИШКІЛ.

Багато зусиль докладається сьогодні на катехизування вірних, дітей і старших. Та цей вишкіл має мати певні необхідні риси, тобто, по-перше, вестися місійним духом. Що це значить? Це старатися поширити і закріпити християнське вчення і життя між іншими людьми. Священиків мало, отже вірні повинні їх у тім заступити.

Екуменічний же первень вимагає від катехитів знайти порозуміння між різними християнськими конфесіями, щоб одного дня могло сповнитися бажання Христове: щоб був один пастир і одне стадо.

Місцеве: ЗА ПОЧИТАННЯ СЕРЦЯ ХРИСТОВОГО В ЖОВКІВЩИНІ ТА НА ВОЛИНІ.

Жовківщина здавна славилася цим набоженством, оскільки тут розташовані два василіянські монастирі: жовківський і крехівський. Тим-то назріла потреба сьогоднішнього часу по довгих роках утисків: знову відновити набожність до Пресолодкого Серця.

Волинь - це колиска унії, і тут розташоване місто, де народився св. Йосафат. Колись тут гарно процвітало це набоженство. Сьогодні воно знову робить перші кроки. Ми нашими молитвами та жертвами постараймося помогти цій святій справі.

Покровитель на січень - Святий Григорій НІСЬКИЙ (23.1)

Рідний брат св. Василія та щирий борець за Боже царство на землі.

УСІХ СВЯТИХ ЗІБРАВ ЧЕСНОТИ

Першого січня за старим стилем, а чотирнадцятого за новим наша Церква святкує пам'ять смерті одного з найвизначніших отців Церкви, учителів віри й монаших законодавців - св. отця Василія Великого, архиєпископа Кесарії Каппадокійської в Малій Азії (329-379), що не тільки аристократ за походженням, але й аристократ духа, характеру, науки і святості. Печать його глибокої віри, геройської любові до Бога і ближнього лежить на всій Христовій Церкві, на монашому житті Сходу й нашого народу, тож не дивно, що Церква дала йому титул Великого. Він і справді Великий у трьох ділянках свого життя: Великий Архипастир Церкви, Великий Законодавець монашого життя і Великий своєю святістю.

Перша знаменна риса св. Василія як архипастиря - це безстрашність у визнанні й обороні св. віри. В його часи єретики-аріяни люто переслідували тих, хто визнавав Христа. Серед нелюдських і жорстоких гонінь єпископів і вірних лише Василій Великий відважувався ставити чоло цісареві Валенсу, завзятому прихильникові аріянізму. Історики залишили свідоцтво про зустріч св. Василія з Модестом, префектом преторії, теж завзятим аріянином. Він наказав спалити з кораблем 88 священиків. Модест кличе св. Василія і погрожує йому вигнанням, конфіскацією майна, муками та смертю. На всі погрози св. Василій спокійно відповідає: "Погрожуй мені чим іншим, бо ніяка з цих кар мене не лякає". Відтак, звітуючи цісареві про розмову з Василієм, Модест скаже: "Єпископ переміг нас. Він вищий понад усі погрози і його неможливо похитнути ніяким переконаннями".

З глибокої віри випливала друга знаменна риса св. Василія - його жертовна любов до Бога і ближнього. Для бідних, старих, хворих, покинутих, сиріт і вдів він будує великі добродійні заклади, що творили начебто окреме місто біля Кесарії і від його імені дістали назву Василіяни.

Св. Василій - ревний апостол живого слова-бесіди. Його слово палке, вогненне, пориваюче. Він митець і апостол пера. Його велику духовну спадщину складають твори догматичні, моральні, аскетичні, полемічні, пояснення св. Письма і 366 листів. Золотими літерами його ім'я записане в історію монаших спільнот. Св. Теодор Студит (759-826) називає св. Василія "батьком грецького чернецтва й найпершим з усіх Отців". Його монаші правила знав і ними користувався батько західного чернецтва св. Бенедикт (480-543). Слуга Божий митрополит Андрей дає таку оцінку правилам св. Василія: "По Євангелію Ісуса Христа й апостольській науці, нема книги, що могла б мати більшу або й рівну повагу для монахів, як правила св. Отця нашого. На його правилах образувалися святі нашого (це є Василіянського) Чину. Вони були школою для цілого ряду всіх тих, що їх почислити не можна: від св. Івана Дамаскина, Максима, Теодора Студити аж до святих Антонія і Теодосія Печерських і св. Йосафата, котрий з тієї книги зачерпнув того великого духа, яким відродив нашу Церкву і наш нарід".

Великодушність, безкомпромісність, ангельська невинність і повна жертви любов до Бога та ближнього - ось знаменні риси характеру Василія Великого. Почитати його як святого і відзначати день його смерті першого січня св. Церква почала невдовзі по його смерті. Історик Т. Руфін, який через вісімнадцять літ після смерті св. Василія перекладав його правила латинською мовою, пише про нього, що це муж славний "зі своєї віри, діл і всякої святості".

"Ти всіх святих зібрав чесноти, Отче наш Василію. Мойсеєву покору й Іліїну ревність, Петрове визнання й Іванове богословіє, і, як Павло, ти безнастанно взивав" - читаємо в стихівні вечірні св. Василія.

Підготовлено за виданням о. Ю. Катрій, ЧСВВ. "Пізнай свій обряд". Нью-Йорк-Рим, 1982.

Коли ти спокушуваний до якогось гріха, думай про страшний і нестерпний суд Христа. Там, на високім престолі, сидить Суддя. Перед славою його величі з трепетом стоїть всіляке створіння. Всі ми станемо перед ним, щоб дати звіт - кожен зі своїх справ. Навколо грішників товпляться жахливі та понурі духи; їхні очі палахкотять полум'ям. Їхні уста дихають вогнем і зраджують жорстокість їхніх душ. Їхні обличчя, що на них виписана ненависть до людини, темні, як ніч. Уяви собі відтак глибоку прірву, непроглядну темряву, вогонь, що палить, а не світить, опісля різних хробаків отруйних, тіложерних, невгаваючих, ненаситних і що їхні укуси спричинюють нестерпний біль; нарешті - муку, гіршу від усіх інших: безконечний сором, вічну ганьбу. Страхайся цього і, навчений цим страхом, сильно тримай на вузді свою душу, спокушувану лихими пожадливостями.

Св. Василій Великий. На псал. XXXIII, 8

БОГУ ПОСВЯЧЕНА ЧИСТОТА

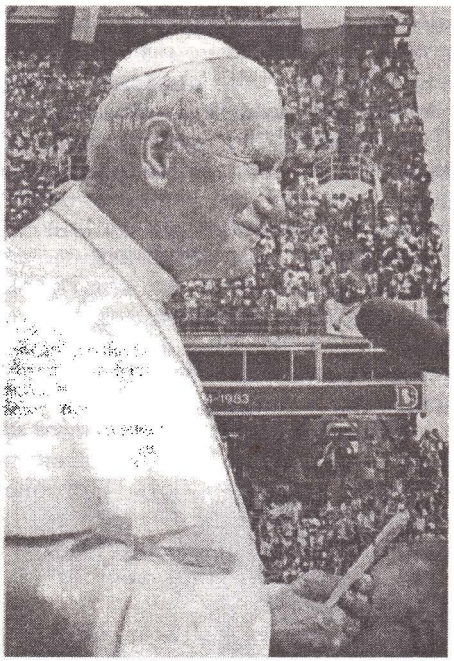

На загальній аудієнції (16.11.94), продовжуючи свої катехитичні повчання, Вселенський архиєрей Іван Павло II пояснив значення і цінність євангельської ради Богу посвяченої чистоти, що її зберігають монахи і монахині.

Між євангельськими радами, згідно з ученням Другого Ватиканського Собору, найвизначніше місце займає "досконала чистота Царства ради небесного", як окреме дарування Божої ласки, що його не всім, лише декому дає Отець небесний (Мт. 19, 11; 1 Кор. 7, 7), щоб неподільним серцем в дівстві чи безжонстві посвятили себе Богові (СН. ч. 42).

Звичайно, говорилося про три обіти євангельських рад: убозтва, чистоти й послуху, починаючи від убозтва, якими християнин відрікається зовнішніх благ. Проте Собор починає від Богу посвяченої чистоти, бо вважає, що вона становить сенс Богові посвяченого життя (СН. ч. 43; ДЛ. ч. 12-/14). Досконала чистота виявляє могутність Божої ласки, яка виносить любов понад усі природні схильності людини.

В Старому Заповіті, звичайно, всі чоловіки женились, а жінки виходили заміж, хіба що були скопцями від народження, або люди їх оскопили. Проте Ісус відкриває новий рід скопців, що "задля Небесного Царства самі себе оскопили", тобто, не вступали в стан подружній. Ісус Христос перший вибрав такий стан, і його доручає тим, хто може збагнути. Згідно з Мойсеєвим законом, скопці не допускалися до культових обрядів (Втор. 23, 2) і священства (Лев. 21, 20). Але пророк Ісая звіщає, що в Месіянські часи буде інакше, тому "скопець нехай не каже: "я - сухе дерево", бо так говорить Господь: "Скопцям, що шануватимуть мої суботи, що зважаться на те, що мені до вподоби, будуть міцно держатися мого союзу, я дам їм у моїх мурах пам'ятник та ім'я, краще від синів та доньок; я дам їм вічне, що не згине" (Іс. 56, 3-5). Ісус Христос не доручає оскоплення через тілесне каліцтво, але свідоме й добровільне відречення статевих стосунків, щоб мати участь у Христових стражданнях.

Ісус Христос належно оцінює блага, яких зрікаються ті, що вирішили вести життя в досмертному безжонстві. Він бо наголосив гідність подружжя, як тривалої злуки чоловіка і жінки, яку встановив сам Бог, і тому ця злука є нерозривна. Саме тому й ті, що

вирішили не одружуватись, також належно оцінюють подружнє життя і сім'ю. Але вони цих благ зреклися з вищих спонук, "задля Небесного Царства". Вони вже тут, на землі, започатковують життя Небесного Царства, в якому "не женяться і не виходять заміж, а є як ангели на небі" (Мт. 22, 30).

Ісус Христос, радячи безжонність, звертає увагу на потребу особливішого просвітлення, щоб зрозуміти покликання до цього стану, його вибрати та в ньому тримати. Каже Христос: "Не всі це слово розуміють, а ті лише, кому дано". Отже, це окремий дар Божий. Тому, хто цього дару не одержав, його не розуміє і не дооцінює, а то й погорджує тими, що його одержали, зазначає ап. Павло: "Говорю про це, як раду, а не як наказ. Я бажав би, щоб усі люди були, як я, та кожний має свій особливий дар від Бога, один - такий, другий - інший" (1 Кор. 7, 7). Святий Тома Аквінський говорив, що різноманітність станів свідчить про красу самої Церкви (Сумм. II-II, кв. 184, а. 4).

З боку людини вимагається свідомого і добровільного рішення, щоб зробити посвяту Богу досконалої чистоти в безмежному стані. Це не означає просто утримання від подружжя, ані пасивного зберігання правил стриманості. Справжнє значення безмежності і досконалої Богу посвяченої чистоти полягає в справжній посвяті та віддані Богові з любові до Нього і до Небесного Царства. Такий вибір, очевидно, вимагає розумової і почуттєвої зрілості.

Св. ап. Павло нагадує, які вимоги і яка користь цієї посвяти Богові та справам Небесного Царства: "Хто нежонатий, - каже Апостол, - той клопочеться Господніми справами, як подобатися Господеві; а хто жонатий, клопочеться справами цього світу, як догодити жінці, і він поділений. Так само жінка незаміжня, і дівиця, клопочеться Господніми справами, щоб бути святою і тілом, і духом, а заміжня клопочеться про справи цього світу, як догодити чоловікові" (1 Кор. 7, 32-34). Апостол, отже, не принижує і не засуджує подружжнього стану, але вище ставить безмежність задля Небесного Царства: "Кажу це вам на вашу користь, не щоб накинути на нас петлю, але щоб ви гідно та ревно трималися Господа" (1 Кор. 7, 35). II Ватіканський Собор так навчає: "Чистоту ради Царства Небесного, що її визначають ченці, треба цінувати як визначний дар ласки. Вона бо особливим чином звільняє серце людини, щоб більше загорялося любов'ю до Бога і до всіх людей, і тому є особливим знаком небесних благ та добрим засобом, щоб ним ченці радо посвячували себе службі Божій, "справам апостоляту" (ЧО, ч. 12).

ТОЙ, ХТО МАЄ ПРАВДИВУ ВІРУ

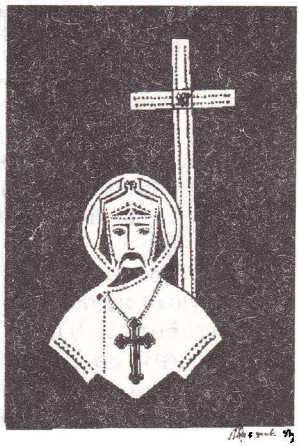

Це було давно, так давно, що навіть не хочеться вірити, що я вже такий старий. На Гетьманських Валах зустрів я Анатоля і Юрка, своїх шкільних товаришів. Були вони з якоюсь дівчиною.

"Це наша товаришка Валя", - познайомив нас Анатоль. Ми подали собі руки і пішли вже вчотирьох далі. Аж тут навпроти нас вийшов високий, стрункий чоловік, в чорній рясі, з хрестом на грудях. На голові мав гостроверху шапку, волосся з-під неї хвилями спадало на рамена. Обличчя правильної будови, видовжене гострою борідкою. "Як Ісус Христос", - зауважила Валя. "Хто це?" - запитав я. "Батюшка, православний священик", - пояснила дівчина. "Він служить у православній церкві", - додала. "Але звідки вам це відомо?" - допитувався я. "Я сама православна і ходжу до православної церкви. До того ж я дочка православного священика", - пояснила Валя. "То може ви мені скажете, яка різниця між греко-католиками і православними?" - не вгавав я. "Скажу, чому ж ні... Греко-католики визнають Папу Римського своїм головою, а ми, православні, його не визнаємо", - відповіла Валя. "Мій тато дуже не любить цих патлачів, - втрутився в розмову Юрко, - і я їх не люблю".

"Але чому?" - продовжував допитуватись я. "Це довга історія, прийди якось до нас у Винники, тато тобі все пояснить".

Але незабаром хлопці перестали ходити до школи - виїхали кудись з батьком шукати кращої долі. Тоді і нікому з нас, ні мені, ні їм на думку не приходило, що через двадцять літ їхній батько стане православним єпископом з такими ж патлами, тільки сивими, і буде завзятим ворогом греко-католицької Церкви та вигадає якусь українську православну первозванну Церкву. Також ні я, ні Валя не сподівались, що через сорок літ вона буде молитися в костелі св. Магдалини, щоб її дочка, сирітка Світлана поздавала іспити "на відмінно" і вступила до політехнічного інституту. "В католицькій Церкві більше святості, ніж в православній", - сказала, коли Бог вислухав її молитви.

Так сорок років тому саме від Валі я довідався, що православний - це той, хто не визнає Папу Римського головою Церкви. Та й ніхто тоді в Галичині інакше цього слова не розумів. В церквах тоді

молилися за всіх правовірних християн або просто за християн. А тепер у православних церквах моляться за православних християн і не згадують Папу Римського, бо йому не підпорядковуються. Та ще й дехто стверджує, що св. Володимир прийняв православну віру... Насправді ж щойно від царгородського патріарха Керулярія (1054 р.) почався тривалий розкол у Церкві, а св. Володимир прийняв християнську віру у 988 році, тобто, на 66 літ раніше. Відомо, що в церковних книгах, які принесли з собою на Русь місіонарі, ані в тих, які писалися в Києві та Новгороді, слова "православний" не вживали. Вживали слово "правовірний". І в Новгородських Мінеях (1095-1096), і в київських збірниках Святослава (1075 і 1076 р.р.), а також у всіх літописах аж до 90-х років XIV ст.

В ті часи митрополит Кипріян приніс з Балканів нові переклади церковних книг, а в них і те слово "православний", що мало б означати - "той, хто має правдиву віру". Але на Русі це слово довго не приживалося, бо "славним" був той, хто мав славу доброго воїна чи мудреця. Хто ж мав правильну, правдиву віру, того називали правовірним - і так понині.

Загляньмо до старих документів. В 1596 році єпископ Іпатій Потій і Кирило Терлецький повернулися з Риму, де від імені всього єпископату визнали над собою владу Папи Римського і таким чином наладнали церковну єдність. Вони скликали собор в Бересті і на ньому урочисто повідомили про цей важливий акт. Видали також спільно лист до всього народу. В ньому - ані згадки про православ'я і православних, а тільки про обряд грецький і руський.

А в листі, яким скликав собор митрополит Михайло Рогоза, читаємо: "Кождий благовірний хрестіянин закону нашого Греческого... аби єсте на тот собор... прибивали". Тож немає згадки про православних, а тільки про благовірних, що рівнозначне слову "правовірний".

В листі до Папи Климента теж немає згадки про православних, ані про правовірних, а тільки про "церкву Восточну".

В листі до протопопа Слуцького митрополит М. Рогоза в справі Унії: "В законі нашом святом віри Восходної". Про православну віру немає згадки.

Чому ж дехто каже, що Папа Климент VIII затвердив це слово? Що ж просили єпископи в Папи і на що він погодився?.. Хто читав документи, той знає, що єпископи просили "заховати всіх при вірі, сакраментах, всіх церемоніях і обрядах церкви Восточної, ні в чом їх не нарушаючи, але так, яко і первій за єдиноцства бивало, і то нам потвердити". А за первісної єдності було слово "правовірний". Цю умову єпископату Папа затвердив, але в загальному, із застереженням, що це не буде суперечити католицькому навчанню правд віри. Але того, що повдовілі священики руської Церкви жили тоді з другими жінками, що жили з жінками навіть деякі єпископи, а митрополити, єпископи і навіть священики давали розлучення - цього Папа затвердити, звичайно ж, не міг. Або як він міг затвердити святим чоловіка, що фігурував у наших Мінеях аж до Замойського Собору і милосердя якого життєписець вихваляє за те, що поневолених німців одних мечем повбивав, інших перевішав, а деяких відпустив додому?.. Чи як міг би

затвердити Папа забобонні звичаї руських жінок, які на другий день Різдва несли до церкви пироги, бо, начебто після пологів Мати Божа нездужає і потребує чиєїсь допомоги, аби їй приготували їсти... Звичайно, всі оті безглуздя діялися не без відома єпископів. Так, патріарх Єремія заборонив носити пироги до церкви, а єпископ Балабан сказав нічого собі з того не робити і носити пироги й надалі. Тоді патріарх наказав єпископам щороку відбувати синоди - бо, як один єпископ не знає, що робить, то всі разом, може, будуть мудріші... Подібно й II Ватиканський Собор наказав всі справи вирішувати колегіально. Після II Ватіканського Собору Папа створив свій синод. Окремі церковні провінції постворювали свої синоди і жодних рішень єпископ самостійно не приймав в справах, які порушували б спільну солідарність.

о. Дам'ян Богун, ЧСВВ

ГОДІ ЛИШИТИ НАПРИЗВОЛЯЩЕ

Зустрічаємося сьогодні з таким невідрадним явищем: все більше і більше стає жінок, яких покинули чоловіки, або життєві обставини зробили самотніми - і їх годі лишити напризволяще, бо чимало з них вміє оцінити вартість молитви і побожного життя.

Трапляються серед них і такі, що хотіли б жити життям євангеличних рад, хоча, за нормами теперішнього права, їх до цього не допускають. А якщо дають надію, то ставлять вимоги, яких вони неспроможні виконати.

Проте мало хто з них знає, що можна скласти приватні обіти чистоти, послуху і убозтва. Це найкраще зробити на руки сповідника. Такі обіти не лише не суперечать шлюбній присязі, а, навпаки, її удосконалюють, доповнюють та закріплюють.

Можна до цих трьох обітів додати ще й інші: доглядати хворих чи покинутих напризволяще, катехизувати, поширювати духовну літературу.

Крім цього, такі особи повинні мати впорядкований режим дня, де певний час відводиться на молитву, відпочинок і працю. Вони можуть відмовляти молебень чи й частину церковного правила, а також робити раз на рік хоч три дні реколекцій. Повинен бути визначений час на сповідь і по змозі - щоденне св. Причастя та участь у Службі Божій.

Добре було б, якби такі особи об'єдналися в гурток і час від часу збиралися для обговорення своїх справ і планів на майбутнє. На таких сходинах міг би бути присутній і священик.

Зацікавлені можуть звертатися за адресою: **м. Львів, вул. Б.Хмельницького, 36 - о. Василь Зінько береться допомогти і порадити в цій справі.**

Матей Михайло ГАВРИЛІВ, ЧСВВ

ЧИ СУМЛІННЯ ЩЕ Є ГОЛОСОМ БОЖИМ У ЖИТТІ СУЧАСНОЇ ЛЮДИНИ?

(Продовження. Початок у № 12, 1994 р.).

У СВ. АПОСТОЛА ПАВЛА

Слово "сумління" апостол Павло запозичив не із якогось літературного джерела і не з філософії стоїків (воно відсутнє у Епіктета, Плутарха і Марка Аврелія), але із сучасної йому літературної релігійної мови. Це слово означало для нього спонтанне і вільне судження, що випливає із біблійного поняття серця (Словарь библийского богословия, Брюссель 1990, 1084). Перехід від одного поняття до іншого ясно показано в пораді, яку він дає Тимофієві: "Ціль же того веління - любов із щирого серця, з доброго сумління та невдаваної віри" (1 Тим. 1,5). Тут серце, сумління і віра йдуть разом і кожне на свій лад породжують добрий вчинок. Якщо намір чесний, якщо віра дає силу впевненості, то совість буде задоволеною. Так, наприклад, християнин підпорядковується державній владі "не тільки через страх покарання, але за совістю", бо віра його говорить йому, яким чином "начальник є божим слугою" (Рим. 13, 4 сл.). Саме тому св. апостол Павло говорить, що його сумління непорочне (2 Кор. 1, 12; Дії 23, 1; 24, 16).

Із цього не випливає, що сумління є автономне, як думали стоїки. За їхнім вченням совість вільна в силу знання законів природи. Для Павла ж суд совісті завжди підпорядкований суду Божому: "Бо я не почуваю себе винним ні в чому, але я тим не виправданий. Хто мене судить - це Господь" (1 Кор. 4, 4). Ці згадки про чисту совість звичайно асоціюються з думкою про Бога (2 Кор. 4, 2) або свідоцтвом "у Св. Дусі" (Рим. 9, 1). Совість "теономна" (тобто, Бог їй закон). Можна сказати, що вона добра і чиста, коли повністю просвітлюється вірою (1 Тим. 1, 5. 19; 3, 9; 4, 1 сл.; 2 Тим. 1, 3; Пор. Євр.13, 18; 1 Пет. 3, 6).

Таким чином християнин приходить до досконалої свободи. В той час, коли для євреїв Закон приписував вибір між споживанням того чи іншого м'яса, вибір між єврейськими і поганськими святами, для християнина "усе чисте" (Рим. 14, 20; Тим. 1, 15), "усе дозволене" (1 Кор. 6, 12; 10, 23). Віра дає "знання" (1 Кор. 8, 1), завдяки якому ми пізнаємо, що усяке створіння добре (1 Кор. 3, 21-23; 8, 6; 10, 25 сл.).

Християнин із просвіченою совістю почуває себе звільненим від обрядових приписів Мойсеєвого закону: "Господь є Дух; а де Дух Господній, там свобода" (2 Кор. 3, 17), "Чому моя совість мала б бути судженою іншою совістю?" (1 Кор. 10, 29).

Сумління християнина робить його таким же вільним, як і стоїка, але інакшим способом і в межах, які слід точно окреслити.

До слів "усе мені дозволено" св. апостол Павло одразу додає: "але не все будує" (1 Кор. 10, 23). Дійсно, може виникнути конфлікт, коли совість різних людей неоднаковим способом і не в однаковій мірі розвинулась (як кажуть у США: "Моя свобода закінчується там, де починається свобода іншого"). За думкою деяких віруючих ідоложертовне м'ясо нечисте. Тому в силу своїх переконань вони не можуть його споживати. Таке рішення їхньої совісті. "Сильні" (Рим. 15, 1) віруючі не можуть погіршувати своїх слабших братів: "Не губи твоєю їжею того, за кого Христос помер" (Рим. 14, 15. Пор. 14, 20; 1 Кор. 8, 9-13). Таким чином, знання повинно уступити місце братній любові.

Совість повинна обмежувати також і свободу силою присутності Божої, що надає їй сенс. Каже св. апостол Павло: "Усе мені дозволено, але ніщо не повинно володіти мною" (1 Кор. 6, 12). Так, я можу чинити тілесний блуд, але цього не робитиму, бо моє тіло не належить мені, але Господеві, що мешкає в ньому. Таким чином, знання і свобода обмежені Тим, Хто спочатку здається мені інакшим, ніж я, але хто поступово відкривається у вірі, як такий, що реалізує моє "я" в істині (Словарь библейского богословия, Брюссель 1990, 1085).

При зустрічі з поганським світом апостол Павло, що, звичайно, вже давно роздумував про нову свободу, віднайдену у Христі, говорить: "Коли погани, що не мають закону, з природи виконують те, що законне, вони, не маючи закону, самі собі закон; вони виявляють діло закону, написане в їхніх серцях, як свідчить їм їхнє сумління і думки, то засуджуючи їх, то виправдовуючи, - в день, коли Бог, згідно з моєю Євангелією, судитиме таємні вчинки людей через Ісуса Христа" (Рим. 2, 14-16).

У такому контексті це твердження означає, передусім, що суд Божий спрямований не на знання добра і зла, як такого, але на його здійснення або не здійснення. А це здійснення, врешті-решт, визначається не законом, отриманим через об'явлення, але усвідомленням добра і зла згідно совісті, у якій проявляється Божа воля. Так Адам, коли ще не було Закону, не послухавши Бога, засоромився своєю наготою і втік від Божого обличчя (Бут. 3, 8 сл.). Із цього виходить, каже апостол Павло, що задум Божий накреслений у серці кожної людини ще до того, як об'явлення остаточно з'ясувало цей задум. Навіть коли люди ще не знають Бога-Творця (Рим. 1, 19), навіть коли не мають об'явленого Закону, все ж кожен з них таки народжується Божим співрозмовником і, здійснюючи свої вчинки, чинить за задумом Божим (Словарь библейского богословия, Брюссель 1990, 1086).

(Продовження у наступному номері).

НЕВИГАДАНІ ІСТОРІЇ З ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ В ДІАСПОРІ

ШЕВЧИКОВІ ДІТИ

Вже буде добрих сорок п'ять літ відтоді, коли довелося мені ходити з кропилом у місті Понта Гроссі, що в Парані (Бразилія). Зайшовши в одну дільницю біля Оларіясу (чи, по-нашому, Цегольні), потрапив я до помешкання шевця. Батько-напівінвалід лагодив взуття і так утримував жінку та кількох діточок, які з радістю погодилися показати мені, де живуть українці.

Мене здивувало, що біля помешкання шевця українських родин майже не було, а діти так гарно по-українському щебетали до батька і неньки, а до мене й поготів. Запитую батьків, як то воно так сталося, а ті відповідають: "У нас вдома панує виключно українська мова і навіть, коли бразилійці до нас приходять, ми між собою розмовляємо тільки по-українськи. Коли ж виникає потреба, до них звертаємося на їхній мові".

СТАРА ДОРОШКА

Одного разу кличуть мене до хворого, а це далеко, в Горішній Папандуві біля Преденотополя, у Парані (Бразилія). Їду возом і серед полів та чагарників знаходжу бідну хатину заробітчанина. Він хворий (незабаром таки помер), а біля нього купка дітвори і жінка. Здається, не наша, - така смаглява, але говорить по-українському.

Через рік проїжджаю з кропилом тими ж теренами і повертаю до хати Дорошів. Вона вже сама, з дітьми. Покропивши обійстя та помешкання, запитую, хто ж вона така. "Я, прошу отця, бугерка, тобто, індіанка. Мій покійний чоловік робив при дорозі, що йде горами до Гварапуави, на захід від Предентополя. Там ми і побралися. Але тому, що він працював у лісі, то мене залишив у своєї мами. Мама не знала іншої мови, крім української. Я при ній за кілька місяців навчилася говорити по-українськи і так говорю донині.

Коли востаннє довелося мені проїжджати з кропилом тими околицями, я знову повернув до хати Дорошки. Поговорили ми сердечно зі старою, вже бабунею, і вона мені скаржиться: "А, прошу отця, мої внуки не хочуть по-українськи балакати". Мені стало жаль тієї доброї душі, яка всім серцем прикипіла не лише до свого чоловіка і його родини, але й до нашого українського народу, та ще й поза Україною!

ЖІНКА З САЛТИ

Салта - це аргентинська провінція. Не доводилося мені там бувати, але зустрів я одну жінку з тієї провінції, коли збирав пожертви на будову

українського храму Воскресіння у столиці Аргентини, Буенос-Айресі. Порадили мені люди піти за вказаною адресою, де я застав господиню з двома малими діточками, батько яких, магістер, опинився в Аргентині після другої світової війни. Дружина його була аргентинкою з Салти.

- Це вже у мене другий чоловік - українець, - пояснила. - Перший помер..."Ми любилися і я радо вивчила його мову, адже вона така гарна та мелодійна... А до того ж любов до чоловіка, який покинув свій край, навчила мене, що я йому повинна хоча б таким чином замінити батьківщину".

- А вам, пані, хіба не важко отак мовно упокоритися та поступитися?

- Але ж це не покора, це честь для мене - знати дві мови...

Додам, що жінка була дуже врівноважена та віруюча, з радістю ходила до нашої церкви і щиро молилася. Іншим разом, коли я зайшов до неї, вона скаржилася, що важко дітей переконати, щоб "по-нашому" говорили. Хоч вони таки говорили, бо їхня мати розуміла, що без української мови немає української родини

о.Василь Зінько, ЧСВВ

БУВАЛЬЩИНА

ЩОБ НЕ ВПАВ СНІГ

Минулого року, на свято Зіслання Святого Духа прибув я в село Дністрик Дубовий Турківського району, що на Львівщині, де зареєстровано новий василіянський монастир. Пробув я в тому селі аж до свята Петра і Павла, разом з вірними з нетерпінням чекаючи на призначення першого ігумена монастиря, о. Онуфрія Ренецького.

Однієї ночі я прокинувся від бамкання церковних дзвонів. В кімнаті було темно, а надворі шаліла буря, блискавки раз-у-раз освітлювали небо. Різні думки зароїлися в голові: може що горить, чи яка інша поважна причина?.. Треба негайно бігти на допомогу. Одягнувшись, я побіг навпомацки - лише блискавки освітлювали дорогу. Біля церкви нікого немає. Дзвіниця, що розташована серед могил, зачинена. Але чому дзвонить дзвін?.. Чи померлі дзвонять?.. Постояв я на церковному ганку, відчинив ключем двері... Навпомацки увійшов до церкви, проказав всі ранкові молитви, знову вийшов на церковний ганок, чекаю... Поступово перестає іти дощ, і перестає дзвонити дзвін. А з дзвіниці спускається старенький дідусь.

- Дідусю, чому ви дзвонили? - запитую.

- А то вже давно погоджено з громадою села. Коли над селом збираються великі грозові хмари, дзвін їх розганяє... Дзвонимо, щоб не впав сніг...

Мав на увазі град.

І дійсно, на Церковній горі минулося без граду. Ми зайшли з дідусем до церкви, помолилися обоє, дідусь висповідався, а вранці прийшов на Службу Божу і прийняв Святе Причастя.

о. Софрон ПОПАДЮК, ЧСВВ
Жовква

СВЯТА КОЛУМБА, РОДОМ З ГАЛИЧИНИ

В часи, коли Європа переживала глибокі політичні і суспільні стреси, в Станіславові, в шляхетній християнській родині 3 травня 1858 року народилася Йоанна Матильда Габріель.

Вже молодою дівчиною збагнула вона різницю між принадами світу та голосом Учителя - Ісуса Христа. Пішла за ним, наслідуючи Його в школі великого патріарха монахів Заходу - св. Бенедикта. У львівському монастирі прийняла ім'я Колумби, здобула вищу освіту та з ентузіазмом присвятила себе інтелектуальному і моральному формуванню молоді. Згодом взяла на себе всю відповідальність за спільноту. Виконуючи обов'язок, піклувалася про духовний ріст сестер та опікувалася бідними, котрі стукали до брами монастиря.

В 1900 році виїхала зі Львова до Риму, де Боже Провидіння підготувало для неї нове поле діяльності - тут вона відкриває "Дім родини", де протягом двадцяти років опікується молодими дівчатами, що опинилися без засобів до існування. Щоб забезпечити тривалість та успіх своєї праці, засновує Згромадження "Бенедиктинки Милосердя" і залучає до нього багато сестринських душ.

Дні свого життя закінчила в будинку новіціяту в Ченточеллі на околиці Риму 24 вересня 1926 року.

Уже по смерті слава про її святість розійшлася серед християн. Було зібрано докази її святості - у вигляді ласк, які люди отримували за її посередництвом. 12 листопада 1930 року її мощі були перенесені з кладовища до костелу при Генеральному Домі Згромадження.

18 березня 1986 року у римському Вікаріаті розпочався процес її беатифікації, а 16 травня 1993 року Ватіканський Костел (найвища інстанція у римській Церкві) проголосив Матір Колумбу Габріель благословенною, показавши вірним та всьому світові сестру-монахиню, котра жила тільки для Бога і людей та (за словами багатьох, хто мав щастя зустрічатися з нею) була народжена, щоб навчати християнської любові до ближніх.

с. Серафима САЛО, ЧСВВ

Різдвяна ніч

Різдвяна ніч велику силу
і таїну несе крізь час.
В ній Слово Боже воплотилось
і поселилось серед нас.

Здійснилось те, що Бог Адаму
сказав при вигнанні з раю:
"Син Божий стане Сином Діви,
щоб збезголовити змію".

Щоб за гріхи сплатити кари,
було замало жертв звірят -
криваві жертви не вблагали
безмежний Божий Маєстат.

Віки пливли, гріхи множились,
Бог в терпеливості чекав,
аж поки Син в людському тілі
гріхи людські на себе взяв.

Щоб справедливість ублагати
і усмирити Божий гнів,
Отець Небесний свому Сину
іти на жертву повелів.

І Він зійшов у ніч різдвяну,
так, як Отець Йому сказав,
Щоб в нас погорду подолати
Він немовляти вид прийняв.

За містом, в яслах, в зимній стайні
лежить, сповитий в пелени,
так, наче б того був не вартий,
щоб народитись між людьми.

Коли осяє зірка ясна
найперший день в його житті -
пожертва розпочнеться з ясел,
щоб довершитись на хресті.

Він бачить все небесним зором,
хоч і сповитий в пелени:
бичі і терни, біль і сором,
і чує крик: "Розпни! Розпни!"

Він бачить ту невдячність чорну,
що Йому люди віддадуть.
За містом він на світ приходить.
Його за містом розіпнуть.

Вогонь прийшов Він запалити,
зацарювати із хреста,
прийшов страждання чашу пити,
і в цьому таїна Різдва.

І от дві тисячі минає
тих літ, відколи Він страждав...
Колись Господь нас запитає,
що кожен з нас Христові дав.

Прийдімо ж в дусі до стаєнки
і перед ясла припадім,
і щире золото любові
Йому в подяку принесім.

Молитви тихої кадило
перед Дитятком запалім,
і кожне серце, що боліло,
з Його терпіннями злучім.

бр. Атанасій ЧИЙПЕШ, ЧСВВ

РІЗДВО

Ось знов Різдво настало Боже
і щастям знову повен світ.
Що дотепер було негоже,
немов отруйний, чорний цвіт -
зів'яло, всохло в сонці слави,
яке зійшло в оцих ось днях,
бо ласк святих великі лави
послав Господь між біль і прах.
Схотів між грішними родитись
святий, великий Цар-Творець,
щоб світ увесь наш відкупити,
зібрать заблуканих овець
та у небеснії простори
їх привести, щоб там жили,
в любові, мов бездонне море,
себе нарешті віднайшли.
А тут, в юдолі цій, боролись
із ворогом народів всіх,
страждали й не робили сховиськ
від труднощів серед утіх.

Богдан ЛЕПКИЙ

* * *

Забудьте торг життя на мить,
Втишіться, Господь з вами.
Ви чуєте?.. Вона летить
Надземними шляхами!

Вона, колядка... Боже мій,
Спішіться, сестро, брате,
Назустріч гості дорогій -
Йдіть і ведіть до хати!

І посадіть, і де святі
Сідають на покутті,
Вона ж несе вам золоті
Легенди незабуті.

І як вечерю раз у рік
Так тихо споживали.
Немов це був не борщ, а лік,
І чари, а не страви.

Легенди, як то ви, було,
Дітьми у рідній хаті
До свят-вечері за столом
Сідали брат при браті,

Як батько просфору ломив,
І з мамою, з сестрою
Дивився, й стіл благословив
Хазяйською рукою.

А житній сніп стояв в куті
І кивав колосками,
Крізь вікна зорі золоті
Шептали: "Господь з вами!"

Здавалося!.. Та що слова!
Вони лиш примар того,
Що чує серце й голова
В час вечора святого.

Глядім в легенду золоту,
Що йде до нас з просторів,
Й добудьмо з неї силу ту,
Що горе перетворить.

Богдан-Ігор АНТОНИЧ

КОЛЯДА

Тешуть теслі з срібла сани,
стелиться сніжиста путь.
На тих санях в синь незнану
Дитя Боже повезуть.

Тешуть теслі з срібла сани,
сняться веснянії сни.
На тих санях Ясна Пані,
очі наче у сарни.

Ходить сонце у крисані,
спить слов'янськеє Дитя.
Їдуть сани, плаче Пані,
снігом стелиться життя.

Марко БОЄСЛАВ

ПОВСТАНСЬКИЙ СВЯТ-ВЕЧІР

Над бором зірка цвітом зацвіла -
Затихли гамірні слова і жарти.
Роями думи гнались до села,
А серце било, било, мов на старті.

Озвалась туга десь - сьогодні там...
І кожному причувся голос: Сину!
Печаттю жалю біль замкнув уста -
та раптом хтось у душу іскру кинув.

І кров заграла боєм молода -
- Христос родився! - в борах загриміло.
До сіл з мечем летіла коляда -
І Правді гімн співала зброя сміла.

17.12.1946 р.

РІЗДВО ХРИСТОВЕ В ГАЛИЦЬКОМУ МАЛЯРСТВІ

Впродовж віків світле й радісне свято Різдва Христового було джерелом збагачення духовності українського народу. На його грунті зріс потужний пласт різдвяної пісенно-поетичної творчості. Коляди, духовні вірші, вертепна поезія мають досконалу поетику з яскравим національним забарвленням. Менш знаною сторінкою є відображення теми Різдва у давньому українському малярстві.

Зображення цього сюжету було в кожній церкві поміж ікон святого циклу іконостасів, присвяченого земному життю Христа і Богородиці. В основу зображень покладено свідчення євангелістів, які пізніше збагатилися апокрифічними оповідями про народження і дитинство Ісуса за народними переказами. Головне місце в композиціях відводилося Діві Марії, зображуваній завше на тлі печери, в якій, зігріваючись диханням вола і осла, лежав сповитий Христос. Поряд малювали святого Йосипа у подобі старого статечного чоловіка. Здебільшого сцена Різдва доповнювалася показом інших подій святої ночі: купіллю Новонародженого, звістуванням ангелів пастухам, походом волхвів, поклонінням трьох царів, винищенням вифлеємських немовлят царем Іродом.

У найдавніших галицьких пам'ятках - іконах середини XVI ст. із сіл Трушевичі та Бусовисько, що на Львівщині (Національний музей у Львові), переважає урочистий настрій. В неспішному поступі і зосереджених обличчях персонажів, що прямують з дарами до Христа - благоговіння, адже йдуть вони вклонитися Царю Небесному, майбутньому Судді. Образний і колоритний стрій ікон асоціюється з величавим співом коляди "Бог Предвічний" та різдвяними стихирами. Показано, що візантійський канон передбачав відтворення "страху великого", який охопив пастухів під час ангельського звістування.

Традиційна іконографія Різдва Христового довго не затрималася в галицькому малярстві. Становлення національних основ церковного життя

НОВА РАДІСТЬ СТАЛА

Коли січневе сонце сховається за далекі гори, на другому краю неба сходить вечірня зірка. Велика і сяюча, вона світить кожній християнській душі, кожному серцю; кожній тварині, людині, стеблині сповіщає найсвітлішу, найрадіснішу новину - Христос народився! На весь світ проголошує вона, що народився Цар царів, Спаситель, про якого оповідали ще задовго до його приходу пророки.

Нова радість стала! Від непорочної Діви народився той, хто згодом, витерпівши страшні муки, порятує рід людський від гріха. Ясно-ясно засвітила зоря вечірня, і хоч проминули століття та тисячоліття, але й нині на святвечір вона сповіщає, що народився Син Божий, і нині вона є віщим знаком: коли з'являється на небі, то вже можна вечеряти і колядувати, бо Ісус Христос народився.

Нова радість стала. Над убогою шопкою засвітила зірка. Побачивши її, пастирі вклякають на коліна, щоб віддати славу Богові. На її світло зі сходу йдуть три царі, несуть ладан, золото і миро. А поети складають різдвяні коляди.

Мабуть, немає жодного свята, пов'язаного з Ісусом Христом, щоб не мало воно своїх символів. На Зелені свята - клечання, на Великдень - писанка і паска, на Вербну неділю - прутики лози, на Водохреща - свячена вода, а на Різдво - коляда і кутя.

Кутю приставляють першою до вогню, до того ж заливають її непочатою водою, принесеною вранці з криниці - такою, якою досі не зачерпнуто й краплини. Святий вечір споконвіку пісний. Крім куті готують голубці з олією і часником, вареники з маком чи повидлом, картоплею чи капустою, грибний соус, бурячки з грибами, рибу, товчену квасолю з часником і олією, а також борщик і вушка...

Нова радість стала. Народивши Сина, Діва Марія його в ясла положила і сіном притрусила. Мабуть тому надвечір, перед святою вечерею на стіл кладуть трохи запашного сіна або отави, застеляють чистою скатертиною... Коли всі страви готові, лагодять вечерю за спасіння душ - щоб душі покійних могли скуштувати всіх страв, які приготовлені на вечерю. Поверх страв кладуть домашню хлібину (калач), а якщо в родині є покійник, по смерті якого не минуло й року - кладуть ще й ложку, щоб небіжчик мав чим споживати страви. Все це зав'язують в чистеньку хустину і несуть "за простибіг" сусідам або родичам...

Нова радість стала. Поклавши Ісуса в ясла, Діва Марія почала просити Бога, щоб зіслав йому дари. І зійшли ангели з неба, і принесли три свічки восковії Діві Марії, і ризи шовкові Ісусові Христові... Тож перед тим, як сідати вечеряти, всі одягають чистий одяг, бо вечеряти в брудному, як жити з нечистою совістю - гріх. Одягнувшись чисто, всі моляться, дякують Богові, що допоміг діждати великих свят. Помолившись, засвічують свічку, встромивши її в хлібину. Вузенький язичок полум'я палає велично і спокійно, робить навколишній світ неповторно-прекрасним і таємничим.

Нова радість стала. Ясно над

шопкою засвітила зіронька вечірня, і не тільки люди, але й тварини відчули серцем знаменну віху, відчули народження Божого Дитяти. Пастирі, уклякнувши на коліна, воздали хвалу Ісусові Христові, воли й осли перестали пастися... Перед тим, як приступити до святої вечері, голова сім'ї дякує всім, дякує Богові за Його ласку і щедроти, а потім, набравши повну ложку куті, кидає нею до стелі - щоб велася худоба.

Вечеряти починають з куті. Так само, як на великдень першим їдять яйце, бо воно вважається символом життя, символом життя вважається й кутя, бо пшениця - це те найсвятіше, без чого, як без сонця, повітря і води неможливе життя. Після куті кожен їсть те, що йому більше до смаку, та за час вечері треба обов'язково покуштувати усіх дванадцять страв.

Повечерявши, всі моляться знову, а тарілки з рештками страв і ложки залишають на столі на всю ніч, щоб душі покійних, завітавши до господи, могли в будь-який час торкнутися святої вечері.

Нова радість стала. Небо і земля нині торжествують. На небі ангельські хори славу співають щойно народженому Божому Синові, а на землі таку ж славу йому віддають колядники. І хай надворі пекучий мороз, глибокі сніги чи завірюха - колядників не може спинити ніщо. Старші газди і діти скоро заснуть, а молодь піде від хати до хати колядувати. Весело, ніжно і радісно вигравatимуть скрипка та сопілка, а нічний світ наслухатиме, боячись порушити чарівну, неповторну і прекрасну гармонію життя та великої правди.

Михайло РИЗУНЯК,
с. Акрешори, Косівського р-ну

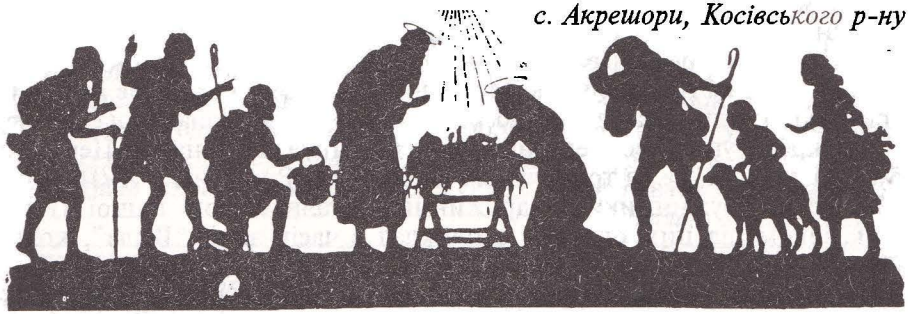

Антологія Різдвяної поезії

Микола ЩЕРБАК

Усе минає, гасне і сплива,
Лише вона над грішною землею
Сріблиться милосердною зорею -
Лагідна ласка Божого Різдва.

Небес прещедра голуба канва,
І білий світ над чорною ріллею -
Сам Бог леліє пишний край-лілею,
І, Україно, ти віки жива!..

Ти, як і Він, з народження терпіла,
Але рука Господня охрестила
Твій люд, і долю, і твоє буття...

Цвітіть, ряснійте ниви колоскові!
У Нім,у Нім, в Ісусові Христові
Твоя, Вітчизно, сили і життя!

В ГОРОДЕНЦІ

Бував я вже по військових частинах в Україні вісім разів, але загостити до міліції не траплялося. Щойно в Городенці на Івано-Франківщині заходами о. декана Ігора Левицького запрошено мене на доповідь до цієї правоохоронної установи.

Крім цього, мав я лекцію для дітей в школі N 1 м. Городенки, а 10 листопада у рамках святої місії запросив педагогів місцевих шкіл на конференцію. Спершу була доповідь про Церкву та педагогіку, адже знаємо, що Христа звали учителем і Він визнавав таке звертання до себе. Вся історія Церкви - це якраз і є педагогічна, виховна праця Божих дітей. Про те, яким повинен бути християнський педагог сьогодні, говорилося на конференції. Слухачі, а їх зібралося понад півсотні, порушили питання необхідності створення християнського педагогічного журналу та заснування християнського педагогічного товариства, які б займалися проблемами виховання українських дітей та молоді.

"Роль церковних братств в житті християнської громади" - такою була доповідь о. В. Зінька ввечері 10 листопада під час василіянської місії в Городенці. Знаємо з історії України, що, коли українська аристократична верхівка в переважній більшості перейшла на службу до Польщі, провід народу перебрали церковні братства, що складалися з міщан. Саме вони стали в обороні віри і народності. Створювали школи, друкували книжки, обороняли свої права перед окупантами. Навіть унію з Римом саме вони розпочали, про що свідчить у Літописі християнської України історик о. Атанасій Великий, ЧСВВ. У ближчих часах церковні організації вкотре відіграли важливу роль у нашій католицькій Церкві. Маємо на увазі Апостольство Молитви. Не лише в краю, але і в діаспорі воно зробило дуже багато для збереження віри та національної свідомості.

Окрему увагу звернено на Марійську Дружину в нашій Церкві, яка була заснована ще митрополитом Велямином Рутським в XVII столітті. Марійські дружинники та дружинниці стали елітою нашої Церкви. Показовим під цим оглядом є приклад з часів акції "Вісла", коли на відміну від звичайних членів підпілля, дівчата з Марійської Дружини витримували жахливі тортури і нікого не зраджували. З Марійської Дружини вийшло чимало покликань на священиків та сестер і до світського інституту Катехиток у Бразилії. Те, що українська молодь гуртувалася при церквах у Латинській Америці - це теж заслуга Марійських Дружин в Буенос-Айресі, Апостолах та основних парохіях Бразилії.

Вирішено зі святою місією розпочати організацію таких братств і на Городенківщині.

У ВОЛІ ВИСОЦЬКІЙ

Воля Висоцька - село, розташоване за три кілометри від Жовкви. Церква тут стоїть старовинна, ще з 1598 року, дерев'яна, а біля неї, за старим звичаєм, - цвинтар. Обслуговують церковцю Отці Василіяни з Жовкви.

Саме перед днем св. Михайла тут відбулася свого роду віднова вірних. Відправи і навчання, співана Служба Божа, на якій було багато дорослих і дітей, що приступили до трапези Господньої.

В день св. Архангела та усіх сил небесних співану правили жовківський о. декан Ігор та о. В. Зінько, ЧСВВ. Ще була суплікація, похід з Пресвятими Тайнами тричі довкола церкви і, врешті, водосвяття. "Господь сам міг покарати, а то й знищити лихих ангелів, але доручив це добрим ангелам під проводом св. Михаїла, - почули вірні на проповіді, - і нам Господь дає нагоду щось для Божого Царства зробити, тож використовуймо її і вміймо відважно сказати нинішній легкодухій та безвірній спільноті: "Хто, яко Бог!".

ВОЛОДИМИР - СВЯТОМУ ЙОСАФАТОВІ

27 листопада місто Володимир у Волинській області мало гарне свято, на яке прибуло чимало прочан з Луцька та Сокальщини. Того дня вшановано святого священномученика Йосафата, що народився в цьому княжому місті 1580 року.

Місцевий парох о. Григорій Бардак запросив на цей день багато вірних і священиків. По утрені, що її співали брати з Крехова, під проводом Впр. о. Андрія Шагали розпочалася урочиста Служба Божа. До неї під проводом вищезгаданого ієрочинця стали отці ігумени з Христинополя і Гошева, о. парох Григорій, два єпархіальні отці, були також сс. св. Йосифа з Цеблова та св. Йосафата з Поторицї (Сокальщина). Вірних (а їх було понад дві сотні) сповідали о. Дам'ян Богун та о. парох з Боянця біля Жовкви. Співав хор з церкви св. Онуфрія зі Львова.

Проповідь мав о. Андрій, а наприкінці кілька думок висловив о. Василь Зінько. Згодом, після цілування мощів св. Йосафата, усі процесією рушили до хреста, що стоїть на місці колишньої церкви св. Параскеви - туди, де впала іскра з Божого серця в серце малого Івася Кунцевича.

о. Василь Зінько, ЧСВВ.

Антологія Різдвяної поезії

Роман ЗАВАДОВИЧ

У чарами сповиту тиху ніч,
По сніговому срібному помості
При сяйві зір, небесних ярих свіч
Йде коляда до нас у гості.

З-за тисячі минулих сивих літ,
З-за ста морів і гір, шляхом зі Сходу
Іде вона до нас в далекий світ
Посланцем від незборного народу.

І на змережанім різдвяному столі
Пшеничні колоски й пахуче сіно
Нагадують свят-вечір у селі,
Коли Христос родився в Україні.

Прийдіть із того світу, праді,
Ми відчиняєм вам нарозстіж двері
І під провісні звуки коляди
Із нами разом сядьте до вечері -

Щоб не самітні й незабуті ми,
На звичай горді свій
тисячорічний,
Наперекір царям неволі й тьми
Співали переможне: "Бог
Предвічний".

КНИГАРНЯ "МІСІОНЕР" У ДРОГОБИЧІ

Після тривалого пригнічення, цькування і відвертого плюндрування імперією зла духовного слова, з волі Божої розпочався процес його воскресіння. Жадоба до пізнання Бога, історії християнської віри, істинних її коренів спричинилася до відродження видавництва Отців Василіян "Місіонер", яке було започатковане ще у XIX столітті.

Процес відновлення, а водночас і становлення видавництва, яке у минулому набуло собі великого авторитету і слави на ниві духовного розвою нації, був нелегким. Та щоденна, кропітка праця дала бажані результати. Зараз у доробку видавництва біля сотні книжок релігійного спрямування, безліч образків і календарів. І це ще не все. У записнику директора видавництва "Місіонер" Мар'яна Лозинського чимало цікавих задумів, які очікують свого втілення. Минулого року з ласки Божої видавництву повернуто у власність Жовківську друкарню, яка з відомих причин була зліквідована як друкарня Отців Василіян. Видавництво набирає обертів. І є надія, що бібліотека кожного з нас поповниться новими виданнями.

Маючи в арсеналі велику кількість релігійної літератури, у Дрогобичі було вирішено відкрити єдину та унікальну в цьому регіоні крамницю духовної книги. Слова щирої вдячності висловлюємо директорові Дрогобицької міської друкарні І.М. Підкуймусі, який з розумінням поставився до нагальної потреби утворення такого релігійного осередку і спричинився до загальної справи духовного відродження, надавши в оренду приміщення. Всі господарські питання, пов'язані з ремонтом книгарні, перебрав на себе настоятель монастиря Петра і Павла у Дрогобичі отець Лаврентій. За дуже короткий час відповідні роботи були виконані. Отець Лаврентій і брат Лука з особливою набожністю освятили приміщення.

Радіють люди, що нарешті мають змогу придбати духовну книгу, яка буде для них дороговказом до Істини. Радіє видавництво, що може задовільнити духовні потреби народу. І хай у цьому допомагає їм Бог.

Андрій Бунь

ПРЕЦЕДЕНТ

Канцлер Івано-Франківської єпархії Української Греко-Католицької Церкви отець мітрат Андрій Роман Кияк, інтерв'ю з яким надруковане в 11 ч. "Місіонаря" (1994 р.), надіслав листа редакторові часопису соціалістичної партії України "Товариш" в зв'язку з тим, що на сторінках цієї газети була опублікована стаття "Вчорашній поліцай керує виборами", яка, як стверджує священик, завдала йому значних моральних травм. В листі говориться: "Вся стаття - наклепницька і не відповідає правді. Я ніколи не був поліцаєм і ніколи не брав участі у вбивствах, в тому числі євреїв, чи побоях. Це жахлива образа моєї особи. Ці фальшиві дані взяті у районній газеті Богородчанського району Івано-Франківської області, коли мене усували з праці, бо довідалися, що я священик, якого репутацію хотіли брехнею заплямувати перед народом. Та ж районна газета мене перепросила за цю образу".

Канцлер єпархії вимагає від редакції газети соціалістичної партії "Товариш" спростування і покарання автора статті "Вчорашній поліцай керує виборами". В іншому випадку священик передасть справу до суду.

За повідомленням АРІ

ХРЕСТ І ПОКОРА

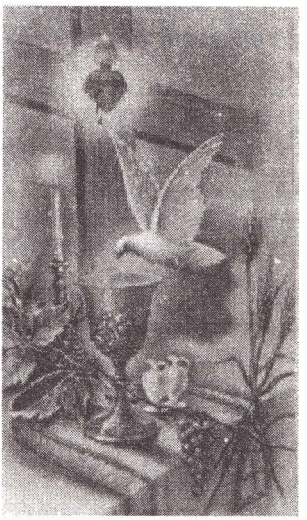

Людина перебуває в постійному пошуку. Вона не має спокою, аж доки себе не задовольнить. Та, на жаль, всі оті шукання правди і щастя часто ідуть хибною дорогою. Просто людина робить усе, щоб від справжньої правди і благого добра відхилитися. І що тоді їй залишається? Облуда і фальш, пустка і нужда...

Але Бог з неба побачив людину-шукача і змилувався над нею, бо послав їй свого Сина Єдинородного, який мав навчити людину правди. То що ж? Людина часто відвертається від Христа, від Його істини і блага. Тому й не може знайти повного задоволення в своїх шуканнях.

А чого ж такого Христос навчає і нам доручає?.. Доручає дуже просту і всім доступну річ: хрест і покору. Покора - це вміння визнати себе такими, які ми є, і збагнути, що ми залежні. Абсолютно - від Бога і відносно - від інших створінь: вищих, рівних і навіть нижчих від нас, а часом і від маленької дитини...

Отож, коли ми говоримо чи проголошуємо істину, то подаймо її означену і практичну, щоб кожен міг нею скористатись. Інакше ми стаємо демагогами і баламутами. Годі бо обіцяти щастя негайно, бо його безпосередньо годі надибати та придбати. Воно прийде, бо наше призначення - бути щасливими, але це вимагає часу і певних обставин. Насамперед ми повинні виконати все, до чого зобов'язані, і таким чином показати, чого ми насправді вартуємо. Як? Терпінням та незручностями. Людину, у якої все йде, як по маслу, одразу можна впізнати: при перших труднощах вона розгублюється і починає нарікати; не вміє використати нагоду сформувати характер і здобути нагороду та визнання в Бога. Але хто хоче чимось у житті та вічності бути, мусить витримати часто важкі випробування та спокуси. Лише так можна визначити вартість людини, чи вартує вона нагороди та визнання.

Володар Буженко

СУМНИЙ СВЯТИЙ ВЕЧІР

Полярний вечір покрив колимські сопки, розсипавши зорі по небосхилу. Тихо у верховіттях дихав лютню 50-градусний мороз. Тільки де-не-де гавкання сторожевих псів, викрики наглядачів: "Подтянісь!", та поскрипування снігу під ногами. Підняті з шахти, мокрі, зморені працею каторжани ледь ворушили ногами. Виходила бригада Надточія. В цей день чомусь не щастило. Не виконали план. Сто п'ятдесят тачок, як одна, зійшли з рейок. Зморені дистрофіки-доходяги, як нас називали, були знесилені фізично, а ще більше - морально.

І ось всі на-гора. Сковуючи нехитру одіж, лютував мороз. Поки пройшли кілька кілометрів до табпункту, все зашкарубло. Хтось у безсиллі падав, але підганяли конвойні пси. Пройшли вахту. Нас перерахували, зняли наручники і по акту передали наглядачам. Ті з лютню накинулися на нас, що не виконали плану. Провели до їдальні, оголосивши, що хліба сьогодні не дістанемо через провину.

Переступивши поріг їдальні, відчули, як дихнуло теплом, і мороз здався далеким сном. Принесли зупу з чумизи (крупа з дикоростучих злаків, подібних до проса). Але того вечора всі мовчали: литовці, латвійці, естонці, грузини, навіть веселий татарчук затих. Ніхто не торкнувся ложки, лише пара, наче дим, піднімалася над нами.

Раптом хтось пошепки, ковтаючи сльозу, розірвав тишу: "Христос рождається!".

"Встать!" - загорланив наглядач Булатов, але в'язні наче поглухли та поніміли. Думками летіли понад засніженими сопками, ген на Україну, де через десять годин (різниця в часі) засядуть рідні до вечері. Господар почне коляду. Поставлять ложки на стіл для відсутніх, спімнувши мовчки. А в кого родина виселена на Урал чи в Хабаровський край? Як там їм святкується? Вістки ніхто не мав. Раз на рік можна було написати листа: "Жив-здоров". Та відповіді не було. Так в задумі, з болем у серці скінчився наш свят-вечір на табірному пункті шукачів золота імені Максима Горького 6 січня 1948 року.

о. Петро Дутчак,
колишній в'язень берлагу К-418

КОЛЯДА

Чи ви чули, люди,
про сумну новину?
Закували у кайдани
нашу славну Україну.
В кайдани скували,
в тюрми посадили,
люд невинний тисячами
в сиру землю положили.
Сумний Святий Вечір
в сорок сьомім році,
по всій нашій Україні
плач на кожнім кроці.
Сіли до вечері
мати з діточками,
замість мали вечеряти,
залились сльозами.
Плаче стара мати,
а діти питають:
- Мамо, мамо, де наш тато,
чом не вечеряють?
А наш тато, діти,
в далекій чужині
споминає Святий Вечір
в нашій славній Україні.
О, Ісусе милий,
змилуйсь над народом,
даруй волю, даруй долю,
даруй щастя і свободу.

СВЯТИЙ МИКОЛАЙ - п. Йосиф Марія де ВОЛЬФ

Всі любимо, коли приходить свято св. чудотворця Миколи - і старі, і молоді, а найбільше діти. Кожний зранку заглядає під подушку (навіть монах, який склав обіт убожества). Пригадую собі, що два роки тому св. Миколай був ще досить багатий, всі добрі діти при нашій монастирській церкві одержали подарунки. А ось минулого року виглядало, що Миколай не зможе бути таким щедрим. Навіть ми, священики, засумнівалися. Якось одного вечора, а вже був близько день св. Чудотворця, в одній проповіді було сказано, що через брак грошей не буде подарунків. Та на другий день один молодий пан прийшов і сказав: "Я чув, що немає Миколай за що купити добрим дітям цукерків. Ось маєте". Не встиг брат-монах прийти до себе, як той чоловік зник. А в руках брата залишив 50 тис. Та вже ніхто не сподівався, що й цього року св. Миколай дасть собі раду. Та не забув він наших побожних діточок. А таким Миколаєм-чудотворцем став великий добродій - пан Йосиф Марія де Вольф. Дякуємо йому за те, що на обличчях оцих дітей, що на фотографії, він зумів, викресати усмішку. Нехай Господь своїми щедрими ласками помножить його доброчинність і дарує здоров'я з многоліттям.

о. Й. Б. і Марійська Дружина

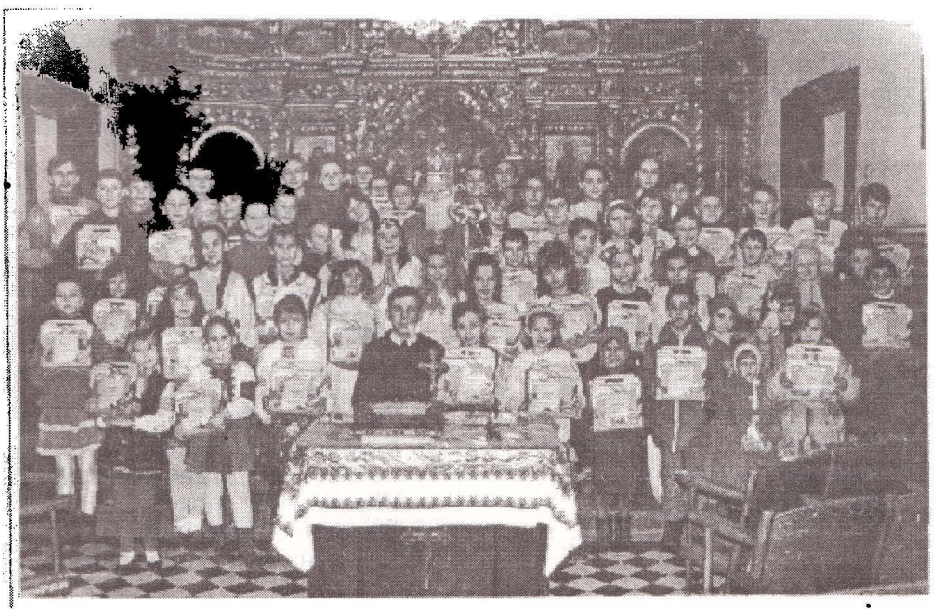

НІЧ НАД ВИФЛИЄМОМ

слова і музика
Марти ЛОЗИНСЬКОЇ

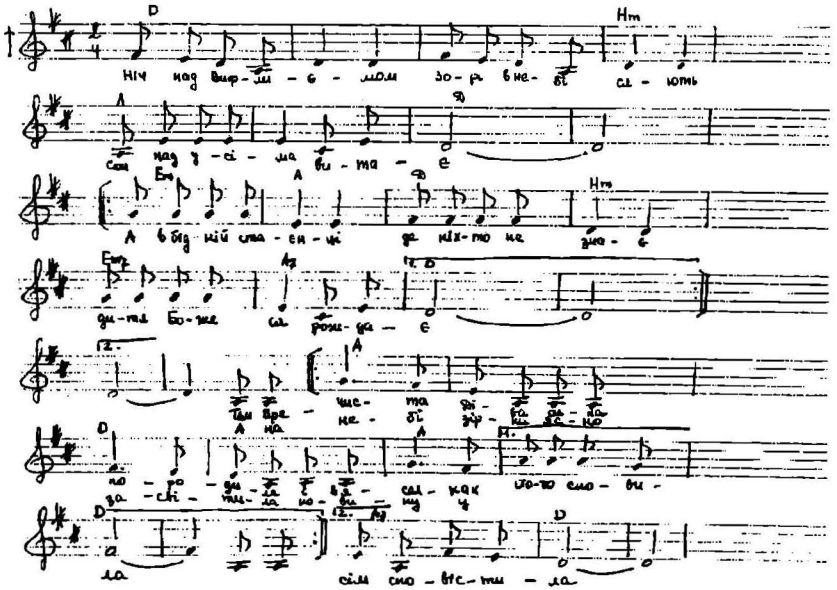

1. Ніч над Вифлиємом,
зорі в небі сяють,
сон над усіма витає.
А в бідній стаєнці,
де ніхто не знає
дитя Боже ся раждає.

Приспів:
Там Пречиста Діва
Сина породила
і в яслах його сповила.
А на небі зірка
ясно засвітила
новину усім сповістила.

2. Ангели співають,
Бога величають,
Славу на весь світ голосять.
А волик з ослятком
над малим дитятком
на колінцях тихо стоять.

Приспів:
Пастушки з царями
Йдуть в Вертеп з дарами,
поспішає кожен, хто не спить.
А Марія-мати
для його Дитяти
постілоньку з сіна лагодить.

3. Спи, Ісусе милий,
набирайся сили,
щоб здолати все люте зло.
Як ти будеш спати,
в кожній нашій хаті
запанує мир і добро.

Приспів:
Вкраїна співає,
Христос ся ро́ждає,
Божий дзвін лунає по церквах.
Український люде,
Господь з нами буде.
Хай луна колядка в небесах.

З ВИСОТ ХРИСТИЯНСЬКОГО ЖИТТЯ

31.11.1994 р. упокоїлася в Бозі Варвара ІЛЕНЬКО

В першу неділю червня 1923 чи 1924 року о. Лучинський Йосиф, ЧСВВ, провідник Апостольства Молитви на закінчення зборів Апостольства Молитви сказав: "А тепер ті, що записалися до Апостольства Молитви і до третього Чину св. Василія, зайдуть до захристії зареєструватися і дістануть реєстраційну книжку". Зайшла туди і Варвара. "Куди вписуєшся?" - питає о. Йосиф. "До Апостольства Молитви чи до третього Чину?". "А я хочу до першого Чину" - відповіла Варвара. "Дитино - каже о. Йосиф - в першому Чині тільки чоловіки і всі вони живуть в монастирі".

Але Варвара прагнула досягти висот християнського життя і думала, що Чини - це ніби сходинки поступу. Їй не хотілося бути на нижчих сходинках, але найвище. Того, найвищого, вона завжди шукала. Служила в когось на вулиці Шептицьких, а щодня о шостій годині ранку - бігом до Отців Василіян на Службу Божу, бо вона - член Апостольства Молитви, третього Чину св. Василія.

Про її життя релігійне можна було б написати цілу книгу. Для неї не існувало перешкод для сповнення своїх релігійних обов'язків. Для Церкви, для її служителів-священиків вона готова була віддати все - і віддавала. В часи воєнного лихоліття можна було бачити її на вулиці Лонцького з пакунком в руках - носила передачі оо. Градюкові, Когутові, Бобрецькому, хоч знала, що може не повернутися додому, як це траплялося з іншими. Знала про такі випадки, але йшла, і Бог її охороняв.

У неї в хаті на вулиці Вірменській не один священик знаходив тимчасовий прихисток. Не боялася кари. Не могла уявити, як перед священиком можна замкнути двері. Священик - заступник Ісуса Христа на землі. Чи мав би хто сміливість перед Ісусом Христом замкнути двері? Марія і Марта того не зробили. І Варвара того не зробила ніколи. Отця Богуна ніде не хотіли приписати, а вона знала про те і протягом десяти років двері її дому ніколи не зачинялися для нього. Брат Сідь Гавриїл з Перевятич коло Сокаля щонеділі приїздив на Службу Божу, бо ближче не було священика, і в неї знаходив притулок до самої смерті, повних тридцять шість років. І вона не боялася? Боялася, але віра в слова Христові "що вчинили одному з тих найменших, те і мені вчинили" перемагала страх.

З висот християнського життя пішла по справедливу винагороду.

Вічна їй пам'ять!

ДО МАТЕРІ НЕБЕСНОЇ

15.12.1994 року в Гошеві упокоївся о. Рафаїл Роман Проців, ЧСВВ. Він народився 24.04.1913 року. Навчався в Бучацькому Місійному Інституті. П'ятнадцятирічним юнаком вступив до Отців Василіян. Усі студії: середньошкільні, вищі, філософські та теологічні закінчив у Василіянських монастирях. 29.04.1934 року склав урочисту монашу професію і 16.10.1938 року був висвячений на священика. Під час воєнного лихоліття працював у Бучачі. Після війни закінчив педагогічний інститут і працював учителем на Перемишлянщині. В ті часи не занедбував також потаємної священицької праці. Коли ж пішов на пенсію, осів у Долині біля сестер Пресвятої Родини й звідти проводив апостольську працю на Долинщині та й по дальніх районах. Помер на Ясній Горі в Гошеві, в місці, яке вибрала собі Мати Божа на криницю ласк.

Вічна йому пам'ять!

о. Дам'ян БОГУН, ЧСВВ

В ОСТАННЮ ДОРОГУ (ОБРАЗОК)

Надійка вибрала стежку круту, нерівну, але зате безпечнішу. За годину вона мусіла бути в селі. Вечоріло. Снігові хмари чимраз більше заступали небо. Здавалося, от-от притиснуть землю. Думка в Надійки працювала ясно, навіть пронизливий холод не зумів відібрати у неї добрий настрій. Що ж, молоденька дівчинка, тільки задихалася від швидкої ходи. З-під дерева несподівано вибіг зайчик, мабуть здивувався, що побачив о цій порі таку гостю.

Русяве волосся дівчинки прилипло до чола і вона мала вигляд хлопчиська, який зібрався на прогулянку. А, може, по ялинку до лісу, адже сьогодні навечір'я Різдва.

Картина минулого майнула перед очима: святий вечір, батько й мати, малий братик, пахощі куті... Щось ворухнулося біля серця. Ні-ні, не дозволити споминам запанувати над собою. Вони тепер зайві! Ще трохи підійти і от видно горби, а за ними вже й Цінева, мальовниче підгірське село. Бувала там не раз, бо в Ціневі жила Віра, з якою товаришувала, ганяла зарінками, збирала квіти на левадах. Ну, і, може, найважливіше: уперше з Вірою вивчала Декалог.

Рвучкий вітер мало не збив Надійку з ніг. Ой, Боже! Вона вже майже на місці. Ще з півгодини - і сидітиме в теплій привітній хаті, де за святими образами - запашне зілля. Батьки Вірині, мов рідні для неї...

Радісно підходила дівчина до крайньої хати. За святковим столом сиділа родина, якась особлива тиша й повага бриніли тут. "Христос рождається", - промовила якось несміливо, наче боялася порушити урочистість миті. "Славімо Його!" - почула у відповідь, і вже перебігала від одного до іншого, вітаючись з усіма, а сльози зворушення котилися по личку. "Ось маєте, я принесла щось для вас", - пошепки проказала.

Раптом почулися кроки і якась метушня біля хати. Двері з брязкотом відчинилися і в них з'явилися чужі зайди, військові. Рум'яне личко Надійки раптом перетворилося на обличчя старої жінки. Вірина мати пошепки молилася.

За кілька хвилин з хати виводили Надійку і Віру. Під ногами поскрипував сніг, а ген далеко в небесах з'являлися свят-вечірні зорі.

Подруги ішли поруч мовчки. Навіть енкаведиски і ті мовчали.

Дівчата ще раз озирнулися. У дверях стояла Свята Родина і благословляла їх в останню дорогу. Малий Ісус плакав сльозами болю, але там, де ступали дівочі ноги, виростали квіти надії...

Дарія Рихтицька,
Детройт, США

КОЛЯДКА

Ясна зоря всьому світу звістила,
Що Пречиста Сина Бога зродила.
У вертепі, де ягнята, на сіні
Ладить Мати постелечку дитині.
Під головку стелить зілля пахуче,
Щоб не гризла так солома колюче,
Бо у Неї для дитинки малої
Ані шовку, ні пеленки м'якої.
Ой зачули це знадвору пташатка,
Як клопочеться бідна Мати дитятка!
Полетіли гаєм, полем, лісами,
Позносили вони пір'я дзьобками,
По перцеві поскидали м'якому
І встелили теплим пухом солому.
Ясна зоря в Вифлиємі сіяє,
Діва Мати над дитятком співає,
А пташата разом з Нею до хору
Колядують Спасу світа знадвору.